

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Bekir Bozdağ* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İktüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Şevin Coşkun

Muş Milletvekili

Anayasa'nın 17. Maddesi, "Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Yaşama hakkı, bütün hakların temelidir. Savaş, sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde dahi durdurulamaz, yok edilemez" şeklindedir. Ancak cezaevlerinde yaşam hakkı başta olmak üzere birçok hak ihlali yaşanmaktadır.

İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi'nin 27 Temmuz 2022'de açıkladığı rapora göre; 651'i ağır, en az bin 517 hasta tutuklu ve hükümlünün olduğu cezaevlerinde Nisan-Mayıs-Haziran aylarında en az 13 tutuklu ve hükümlü hayatını kaybetmiştir. Raporda, cezaevlerinde hayatını kaybedenlerin 5'i ağır hasta, 4'nün şüpheli bir şekilde hayatını kaybettiği, 4'nün ise intihar ettiğinin iddia edildiği ifade edilmiştir. Açıklanan raporda, 7 Nisan'da Manisa T Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşamını yitiren Mehmet Sevinç, 14 Mayıs'ta İzmir Kırıklar F Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşamını yitiren Abdullah Ece, 22 Nisan'da Kandıra F Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşamını yitiren Ali Nuri Bakır, 4 Haziran'da Denizli D Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşamını yitiren Hakan Kaşarlıoğlu ve 13 Haziran'da Denizli/Kocabaş T Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşamını yitiren Fethi Ün'ün aynı zamanda İHD'nin ağır hasta tutuklu ve hükümlüler listesinde yer aldığı; Ferhan Yılmaz 12 Nisan'da Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi'nde, Ferhat Doğan 15 Mayıs'ta Tarsus T Tipi Kapalı Cezaevi'nde, Sıddık Uğur 25 Mayıs'ta Batman/Beşiri T Tipi Kapalı Cezaevi'nde ve Kadir Karademir'in 12 Haziran'da Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdiği; ayrıca bulundukları cezaevi yönetimleri tarafından intihar ettiği iddia edilen isimler ise 26 Nisan'da Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde Seyit Şahin, 19 Nisan'da Antalya Kapalı Cezaevi'nde Mehmet O., 20 Mayıs'ta Adana/Ceyhan M Tipi Kapalı Cezaevi'nde Y.E.Y. ve 8 Mayıs'ta Bolu F Tipi Kapalı Cezaevi'nde Yusuf Akmısır'ın olduğu belirtilmiştir.

İHD'nin raporunda; 76'sı İç Anadolu Bölgesindeki cezaevlerinde olmak üzere toplam 90 tutuklu ve hükümlünün İHD'ye hak ihlali başvurusunda bulunduğu; yaşanan hak ihlalleri ve adil yargılama talebiyle ölüm orucu eylemlerinin Sincan Kadın Cezaevi'nde bulunan Sibel Balaç'ın 226'ncı ve Tekirdağ 1 No'lu Cezaevinde tutulan Gökhan Yıldırım'ın 220'inci gününü geride bıraktığı, sağlık durumlarının kötüye gittiği belirtilmiştir. Raporda, en az 15 kişinin İç Anadolu Bölgesindeki cezaevlerinde işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı; ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmayan kişilerin de tekli odalarda tutulduğu, Afyon 1 Nolu T Tipi Cezaevi'nde tutuklulara ayakta sayımın dayatıldığı, Bolu F Tipi Cezaevi'nde bir kişinin maruz kaldığı darp ve işkence nedeniyle kolunun kırıldığı ve tedavi edilmediği; Çorum/İskilip Açık Cezaevi'ndeki bir tutuklunun kolunda platin olduğu halde ağır işlerde çalıştırıldığı ve bu nedenle rahatsızlandığı, bir tutuklunun ise cezaevi memurları tarafından dövüldüğü; Çorum/Sungurlu T Tipi Cezaevi'ne sevk edilen bir tutuklunun dayatılan çıplak aramayı kabul etmemesi üzerine birkaç kişi tarafından darp edildiği aktarılmıştır. Cezaevlerinde iletişim hakkının engellendiği belirtilen raporda, mektuplarına el konulduğu, Yeni Yaşam, Birgün ve Evrensel gibi gazetelerin tutuklulara verilmediği, bilgileri dışında başka cezaevlerine sevk edildiği, bu durum nedeniyle maddi ve manevi mağduriyetlerin yaşandığı ifade edilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi'nin açıkladığı raporda, cezaevlerinde 13 kişinin ölümüne dair başlatılan bir soruşturma var mıdır?
- 2- Yaşamını yitiren ağır hasta tutuklu ve hükümlülerden Mehmet Sevinç, Abdullah Ece, Ali Nuri Bakır, Hakan Kaşarlıoğlu ve Fethi Ün'ün sağlık hakkına erişimde ihlal olduğuna dair Bakanlığımızın bir tespiti var mıdır?
- 3- 26 Nisan'da Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde Seyit Şahin'in, 19 Nisan'da Antalya Kapalı Cezaevi'nde Mehmet O., 20 Mayıs'ta Adana/Ceyhan M Tipi Kapalı Cezaevi'nde Y.E.Y., 8 Mayıs'ta Bolu F Tipi Kapalı Cezaevi'nde Yusuf Akmısır'ın ölümüne ilişkin cezaevi yetkilileri tarafından öne sürülen intihar iddiaları doğru mudur?
- 4- Şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren Ferhan Yılmaz, Ferhat Doğan, Sıddık Uğur ve Kadir Karademir'in ölüm nedenlerine dair bir araştırma yapıldı mı? Yapıldı ise ölüm nedenleri nelerdir?

- 5- Adil yargılanma talebi ve hak ihlalleri nedeniyle ölüm orucu eylemlerinin 226'ncı ve 220'nci gününü geride bırakan, sağlık durumları her gün kötüye giden Sibel Balaç ve Gökhan Yıldırım'ın durumundan haberdar mısınız?
- 6- Bolu F Tipi Cezaevi'nde bir tutuklunun darp ve işkenceye maruz kaldığı, kolunun kırıldığı ve tedavi edilmediği; Çorum/İskilip Açık Cezaevi'nde de bir tutuklunun şiddete maruz kaldığı, diğer bir tutuklunun ise kolunda platin olduğu halde ağır işlerde çalıştırıldığı iddiaları doğru mudur?
- 7- Çorum/Sungurlu T Tipi Cezaevi'ne sevk edilen bir tutuklunun dayatılan çıplak aramayı kabul etmemesi üzerine darp edildiğine dair bilginiz var mıdır? Var ise sorumlular hakkında bir soruşturma açılmış mıdır?
- 8- Tutuklu ve hükümlülerin iletişim hakkının engellenmesi, mektuplarına el konulması, Yeni Yaşam, Birgün ve Evrensel gibi gazetelerin tutuklulara verilmemesinin gerekçesi nedir?
- 9- Bakanlığınıza; cezaevlerinde işkence, kötü muamele ve yaşanan hak ihlallerine dair yapılan başvuru sayısı kaçtır? Bu hak ihalelerinin son bulması bir çalışmanız ne zaman olacaktır?